

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ خیرالدین حفظه الله تعالی

موضوع:

احکام؛ زکات، خمس، صدقه و وقف

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: ستاره

یکی از مواردی که علامه فرموده اند خمس به آن‌ها تعلق می‌گیرد، سود هنگفتی است که بیش از مخارج باشد. سؤال این است که اگر معامله‌ای انجام دهیم و سود هنگفتی به دست آوریم، آیا باید اول بدهی‌ها و نذرهایمان را بپردازیم و بعد از هر چه ماند، خمس را حساب کنیم، یا اینکه اول باید خمس را حساب کنیم و بعد از هر چه ماند، بدهی‌ها و نذرهایمان را بپردازیم؟

سپاسگزارم از پاسخی که می‌دهید. خداوند شما را حفظ کند.

پاسخ

تاریخ: ۱۴۰۳/۷/۹

خمس به «سود خالص» تعلق می‌گیرد که با کسر هزینه‌های محاسبه می‌شود؛ چرا که آن مصداق «غنیمت» است؛ چنانکه از اهل بیت روایت شده است: «**الْخُمْسُ بَعْدَ الْمَوْئِنَةِ**»؛ «خمس، بعد از هزینه‌هاست» و ظاهر آن است که منظور از هزینه‌ها، همه‌ی هزینه‌های عادی زندگی است که شامل بدهی‌ها و نذرهای هم می‌شود، نه فقط هزینه‌های درآمد؛ چنانکه در روایتی از اهل بیت آمده است: «**بَعْدَ مَوْئِنَتِهِ، وَمَوْئِنَةُ عِيَالِهِ، وَبَعْدَ خَرَاجِ السُّلْطَانِ**»؛ «بعد از هزینه‌های خودش و هزینه‌های عیالش و بعد از مالیات حکومت» و فقهای شیعه گفته‌اند که منظور، هزینه‌های عادی زندگی در یک سال آینده است، ولی دلیلی برای این سخن وجود ندارد و ادعای آنکه متبادر به ذهن در وقت اطلاق همین است، صحیح نیست؛ خصوصاً در زمان کنونی که هزینه‌ها معمولاً به صورت ماهانه محاسبه می‌شود؛ همچنانکه درآمدها غالباً به صورت ماهانه است، جز در مشاغلی مانند کشاورزی، باغداری و سرمایه‌گذاری که در بیش از یک ماه به درآمد می‌رسند.

۱. تفسیر العیاشی، ج ۲، ص ۶۳؛ الکافی للکلینی، ج ۱، ص ۵۴۵؛ من لا یحضره الفقیه لابن بابویه، ج ۲، ص ۴۲؛ تهذیب الأحکام للطوسی، ج ۴، ص ۱۲۳
 ۲. تفسیر العیاشی، ج ۲، ص ۶۳؛ الکافی للکلینی، ج ۱، ص ۵۴۷؛ تهذیب الأحکام للطوسی، ج ۴، ص ۱۲۳

بنابراین، بهتر آن است که گفته شود: بازه‌ی هزینه‌ها طبق بازه‌ی درآمد محاسبه می‌شود؛ به این معنا که هر کس درآمد ماهانه دارد، باید خمس پولی که بعد از کسر هزینه‌های ماهانه می‌ماند را بپردازد و هر کس درآمد سالانه دارد، باید خمس پولی که بعد از کسر هزینه‌های سالانه می‌ماند را بپردازد و اگر نمی‌داند که هزینه‌های ماهانه یا سالانه‌اش چه قدر است، می‌تواند تا پایان ماه یا سال صبر کند و سپس خمس مقداری که از درآمدش باقی مانده است را بپردازد.

این تکلیف کسی است که شغل ثابتی دارد، ولی کسی که شغل ثابتی ندارد و درآمد او نامنظم است، به این معنا که مدتی نامعلوم درآمدی ندارد و سپس درآمدی پیدا می‌کند، باید صبر کند تا درآمدی پیدا کند و سپس خمس مقداری که از درآمد قبلی‌اش باقی مانده است را بپردازد. همچنین، کسی که درآمدش ناشی از شغل نبوده، بل ناشی از یک معامله‌ی خاص بوده است که تکرار نمی‌شود، اگر درآمد دیگری غیر از آن دارد که هزینه‌های زندگی‌اش را تأمین کند، باید خمس همه‌ی آن را بپردازد؛ چراکه آن برای او به منزله‌ی گنج یا هدیه است و اگر درآمد دیگری غیر از آن ندارد که هزینه‌های زندگی‌اش را تأمین کند، ظاهر این است که خمس بر او واجب نیست، تا آن گاه که درآمد دیگری غیر از آن بیابد که هزینه‌های زندگی‌اش را تأمین کند. پس اگر یافت، باید خمس مقداری که از درآمدش باقی مانده است را بپردازد.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوهای شیعی خراسانی
بخش پاسخگویی به سوالات

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوهای شیعی خراسانی حفظه الله تعالى

صفحه توییتر پایگاه

صفحه اینستاگرام پایگاه

صفحه تلگرام پایگاه

صفحه فیسبوک پایگاه

لینک مفصل آیدی

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.